

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 41

Заснований в 1996 році

Рівне – 2008

ББК 74.20

О - 59

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 41. — Рівне: РДГУ, 2008. — 217 с.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31. 10. 2008 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008

Резюме. В статті изложены теоретические аспекты оказания психологической помощи учащимся профессионально-технических учебных заведений у формировании их готовности к профессионально-трудовой деятельности; актуализируется значимость развития структурных компонентов готовности к труду – направленности на трудовую деятельность, когнитивной компетентности, деловой контактности и эмоционально-ценностного чувства самоуважения учащихся.

Summary. In clause theoretical aspects of rendering of the psychological help are stated to the pupil of professional educational institutions at formation of their readiness for professional work-labour; the importance of development of structural components of readiness for work is staticized? Orientations on labour activity competence, business communicate and is emotional-valuable feeling of self-esteem of pupils

УДК 159.95

О.Д. ГЛАВІНСЬКА

ЗМІСТ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Резюме. У статті розглянуто цілі та завдання психологічного супроводу розвитку молодшого школяра.

Ключові слова: Психологічний супровід, «здоров'я через освіту», унікальність особистості.

Здоров'я є необхідною умовою активної життєдіяльності, саморегуляції, відчуття повноцінності будь якої людини, і багато в чому, визначає її особистісний потенціал та умови і шляхи його реалізації. Щоб досягти життєвого успіху треба вміти налагоджувати конструктивні взаємини з іншими, уважно слухати співрозмовників, сприймати доброзичливо і позитивно інших людей та світ цілому. Щоб відкрити себе для самої себе, побачити та зрозуміти себе, віднайти свої ресурсні можливості кожній людині та дитині важливо вміти вибудовувати, контролювати, налагоджувати свій психологічний стан.

Як відомо, здоров'я людини формується в дитячому віці: на основі генетичних факторів, способів життя та екологічних умов. Практично весь час дитина перебуває під безпосереднім впливом батьків, вихователя дитячого садка, або вчителя в школі, які повинні виховувати і вчити дітей а й дбати про їхнє здоров'я. Майбутньому педагогу, психологу необхідно знання і вміння які допомагатимуть йому визначати фізичний і психічний стан учнів, причини підвищеної стомлюваності, тривожності, невпевненості. Це сприятиме більш повному і глибокому аналізу, комплексу причин, які призводять до девіації в поведінці, порушень емоційно-вольової сфери, неуспішності в навчанні. Тому, педагоги повинні мати не лише відповідну фахову підготовку, а й знати основні психофізіологічні ознаки здоров'я дітей, зокрема психічного і на базі цих знань створити ґрунтовний психологічний супровід для повноцінного розвитку дитини.

У сучасних умовах зростає роль загальноосвітньої школи в питаннях підтримання і збереження здоров'я дітей і підлітків, зокрема, психічного. Одним із пріоритетних напрямків реалізації концепції української національної школи «Здоров'я – через освіту» повинно бути спрямування педагогічного (навчально-виховного) процесу на оптимальний розвиток і реалізацію духовного, інтелектуального і фізичного потенціалу учнів.

В сучасних умовах оновлення системи освіти, основою якого є особистісно орієнтований підхід до учня, значно підвищилась роль і відповідальність шкільного психолога. Стиль роботи психолога з переважанням діагностичної та просвітницької функції має поступитися місцем стратегії психологічного супроводу процесу навчання і розвитку кожного окремого учня. Теоретичні настановлення, на які ґрунтується психологічний супровід, відповідають традиціям гуманістичної психології. Суть їх полягає в безумовному визнанні цінності унікальності особистості кожної людини і права на реалізацію її властивостей і якостей.

Супровід у даному контексті розглядається як системно організована діяльність психолога зі створенням таких соціально-психологічних і педагогічних умов, щоб дитина розвивалася за логікою притаманної їй своєрідності і досягала результатів, які були б для неї особистісно значущими й одночасно соціально-прийнятими. Стосовно молодшого школяра поєднання цих завдань має неабияку цінність. Оскільки від успіхів в розвитку дитини у 6-10-ти річному віці залежить, чи може вона у близькому або віддаленому майбутньому досягати гармонії у стосунках з людьми й чи виробить вона здатність жити у злагоді сама з собою і з природою.

Предметом уваги психолога є пізнавальна діяльність дитини засвоєння предметних знань і соціальних цінностей, норм міжособистісної взаємодії і спілкування, формування самостійного типу поведінки і творчої спрямованості, позитивного психологічного самопочуття.

Відповідно формуються вихідна передумова і мета психологічного супроводу розвитку школяра у процесі його навчання і виховання в початковій школі:

- діти мають різні індивідуально-психологічні особливості, інтереси та схильності, різняться типом поведінки і стилем діяльності, рівнем розвитку в цілому, але кожна дитина має право на прояв і повноцінний розвиток свого потенціалу;
- мета психологічного супроводу полягає в тому, щоб допомогти кожному учню соціалізуватися й адаптуватися до соціального середовища шляхом оптимального розвитку його потенційних можливостей. По своїй суті вона зорієнтована на виконання завдання Концепції загальної середньої освіти «сприяти становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації й гуманізації відносин між учнями і педагогами, школою і сім'єю, ґрунтуючись на ідеї самоцінності дитинства, діалогу, усвідомленого вибору особистого життєвого шляху».

Такий особистісно орієнтований підхід у принципі можливий, якщо в усіх, хто причетний до виховання дитини, виробиться не тільки розуміння, а й фактичне сприйняття того, що:

- у психологічному супроводі відкидається стереотип підведення розвитку дитини під відповідні стандарти. Стандарти використовуються як орієнтири, котрі дають можливість співвіднести розвиток з вимогами системи шкільної освіти до особистості дитини і в такий спосіб отримувати достатньо інформації для оцінювання цього процесу;
- привчання молодшого школяра до дотримання норм і правил поведінки, а також використання в навчанні механізму засвоєння знань через систему наслідування створює небезпеку для дитини стати (зі слів відомого спеціаліста;
- в сфері соціальної педагогіки А.В. Мудрика) «жертвою соціалізації». Психологічний супровід має допомогти дитині

знайти необхідну міру співвідношення прийняття суспільних норм і потреб та самостійної, творчої позиції щодо них.

Психологічний супровід орієнтований на оптимістичну перспективу кожного учня. Така орієнтація має об'єктивні підстави: за різних варіантів розвитку природа наділила кожную дитину потенціалом можливостей, достатніх для її успішної адаптації в соціально-культурному середовищі, і зокрема – в системі шкільної освіти. Були б лише створені адекватні умови і, у разі потреби, грамотно запущені компенсаторні механізми розвитку. Розгортаючись в окресленому ключі, психологічний супровід підтримує вже проявлені здібності і стимулює ще не виявлені сили і навіть приховані здібності, надає дітям допомогу у визначенні навчальних проблем, формуванні соціально прийнятних норм поведінки, у спілкуванні з однолітками й дорослими, впливає на їхнє психологічне самопочуття і, отже, виводить дитину на оптимальний рівень розвитку.

Засобами реалізації психологічного супроводу як методу роботи шкільного психолога є:

- вивчення психічного розвитку учня й умов його навчання й виховання;
- вплив на соціальне і навчально-освітнє середовище з метою створення умов розвитку, адекватних особливостям дитини;

• корекційно-розвивальна робота психолога з дитиною в індивідуальних і групових формах. Діалектика процесу супроводу полягає в тому, щоб допомогти дитині максимально використати надані соціально-педагогічним середовищем можливості для освіти й розвитку й одночасно адаптувати її індивідуальні особливості до умов шкільної і сімейної життєдіяльності.

Починається супровід із першої зустрічі з майбутнім учителем. Головне завдання супроводу полягає у стимуляції прояву і розвитку передумов для успішного навчання дитини в школі. На неї працюють усі можливі в цей період засоби: виявлення рівня готовності дитини до школи, рекомендації батькам, корекційно-розвивальні заняття, спілкування з дитиною. На наступному етапі психолог включається у вирішення таких завдань:

- формування мотивів навчання з установкою на те, що за сприятливих умов до семи років серед мотивів навчання починають переважати соціальні й навчальні мотиви. Ігрові мотиви припиняють поширюватися на сферу навчання;
- формування правильної самооцінки, що власне стосується якостей самооцінки, досягнень, можливостей;
- формування вмінь та бажання брати участь в колективних завданнях;
- створення початкових передумов формування навчальної діяльності: високого рівня активності, ініціативи, самостійності в навчальній роботі; поваги до вчителя, уміння виконувати його завдання; достатньо високий рівень довільності, вміння планувати і контролювати власні дії, зосереджувати увагу на пізнавальному завданні (насамперед у продуктивних видах діяльності);

- розвиток образного мислення та початкових форм логічного мислення, що дає змогу будувати умовиводи, робити правильні висновки із наданих даних;

розвиток уяви, вміння творчо ставитися до виконання завдань.

Продуктивним є комплекс таких форм корекційно-розвивальної діяльності:

1. Рекомендації вчителю стосовно індивідуального підходу до учнів відповідно до результатів проведеної діагностики їхнього психологічного розвитку.
2. Спільне з учителем розроблення та проведення в урочний час циклу занять, присвячених уведенню дітей у шкільне життя.
3. Корекційно-розвивальні заняття для дітей з труднощами в адаптації до школи. Має постійно працювати «корекційна група» з періодичним оновленням складу дітей та гнучкою системою варіювання напрямків розвивальної роботи. У результаті психологічний розвиток молодшого школяра набуває таких важливих рис:
 - високий рівень активності та самостійності у навчанні;
 - здатність зосереджувати увагу на навчальному завданні та з урахуванням його вимог, долаючи певні чинники, докласти цілеспрямованих зусиль для подолання труднощів у його виконанні;
 - сприйняття перетворюється на цілеспрямований процес, стає розчленованим;
 - сформованість установок на реалізацію у навчальному процесі самонаказу: осмислити та запам'ятати;
 - оволодіння основними прийомами запам'ятовування.

В умовах особистісно-орієнтованого навчання діти набувають рис суб'єкта діяльності і поведінки, самостійності у пізнанні та міжособистісних взаєминах. Одне з найважливіших досягнень у розвитку випускника початкової школи – здатність брати на себе відповідальність за виконання своїх обов'язків.

Шкільне життя вчить дитину дотриманню певних норм та правил. Засвоєння їх та емоційне позитивне сприйняття школярем системи своїх взаємин із педагогами становить важливу умову наступної адаптації до середньої ланки навчання.

Ми розглянули цілі і завдання психологічного супроводу розвитку молодшого школяра, адекватні їм засоби і форми роботи, якими на нашу думку, має оволодіти кожен психолог галузі освіти і які має розуміти та дотримуватись кожен педагог, вчитель, освітянин. Тільки в союзі співпраці педагогічного колективу, навчальний заклад може створити сприятливу ауру для гармонійного розвитку особистості дитини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акимова М.К., Козлова В.Т. Індивідуальність учащегося и индивидуальный поход. – М.: Знание, 1992, – 80с.
2. Балл Г.О. Сучасний гуманізм і освіта. – Рівне: Ліста-М, 2003. – 128с.
3. Дружинин В.Н. Природа одаренности / Психология одаренности: от теории к практике / Под. Ред. Д.В. Ушакова. – М.: ПЕР СЭ, 2000. – 8с.
4. Коробко С.Л. Шестирічний учень. – К.: Знання, 1985.
5. Максименко С.Д. Психічне здоров'я дітей. – К.: Шк. світ, 2002. – 10с.

Резюме. В статтє рассматриваются цели и задачи психологического сопровождения развития личности младшего школьника.

Summary. Aims and tasks of psychological accompaniment development of junior schoolboy are considered in the article.

З М І С Т

<i>Від редакції</i>	3
Булах І.С. Теоретичні засади обґрунтування вихідних положень психологічної допомоги в процесі особистісного зростання підлітка.....	4
Ковалевич В.В. Психосоціальне формування екзистенціальних перспектив личности в контексте консолідації общества.....	8
Максимова Н.Ю. Психологічний супровід як засіб корекції поведінки соціально дезадаптованих підлітків.....	11
Павелків Р.В. Шляхи оптимізації психологічної адаптації та навчальної успішності студентів-першокурсників у контексті діяльності психологічної служби ВНЗ.....	15
Шевченко Н.Ф. Теорія і практика психологічної допомоги хворим.....	18
Литвиненко С.А., Ямницький В.М. Ігрова терапія як засіб психологічної допомоги.....	21
Артемова О.І. Важливі аспекти психолого-педагогічного супроводу навчально-виховного процесу сучасної школи.....	24
Безлюдна В.І., Корчакова Н.В. Психологічне сприяння розвитку творчого потенціалу старшокласників.....	26
Белікова Н.О. Формування готовності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до здоров'язберігаючої діяльності.....	28
Бабак К.В. Психологічний супровід особистісно-професійного розвитку студентів.....	31
Воробійов А.М. Культурницька індивідність української психіки у контексті світовідчуження.....	33
Вронська В.М. Проблеми психологічної підготовки старших медичних сестер дошкільних навчальних закладів в інституті післядипломної педагогічної освіти.....	36
Галян О.І. Психологічні аспекти включеності юнаків у процес виховання.....	39
Герасіна С.В. Теоретичні засади психологічної допомоги учням ПТНЗ у формуванні їх готовності до професійної самореалізації.....	42
Главінська О.Д. Зміст психологічного супроводу для розвитку молодшого школяра.....	46
Дем'янюк О.Б. Сучасні технології трансперсональної психології.....	48
Дідик Н.М. Теоретичні і практичні основи психодіагностики особистісної зрілості студентів напрямку "Психологія".....	50
Дружиніна І.А. Тренінг професійної ідентичності в системі підготовки практичних психологів.....	52
Дудар О.В. Особливості розвитку емоційного відгукування старшокласників.....	55
Іванюк І.Я. Сім'я з „особливою” дитиною та її емоційні установки.....	58
Івашкевич Е.З. Особливості використання психотехнік з метою проведення реабілітаційної роботи зі школярами з особистісними розладами.....	61
Карєпова Е. В. Архетипічні паттерни поведінки як основа формування життєвого сценарію.....	65
Карковська Р.І. Психологічна підтримка агресивних абонентів в телефонному консультуванні.....	70
Кириченко Н.А. Психологічні особливості постановки та досягнення мети особистістю.....	72
Климишин О.І. Християнсько-орієнтований зміст психологічної допомоги невиліковно хворим людям.....	75
Когутяк Н.М. Гуманістичний підхід у дослідженні проблеми віктимності особистості.....	79
Козловська Е.В. Гармонійні стосунки в сім'ї як фактор особистісного зростання.....	82
Колісник О.П. Медитація як стержень будь-якої духовної практики та як засіб радикальної психологічної самопомоги.....	86
Корнієнко О.В. Психодіагностика особливостей психосоматичного здоров'я студентської молоді.....	91
Косарева О.І. Корекція особистісного розвитку дошкільника.....	96
Кочубейник О.М. "Що означає бути собою?": кризова природа запитання.....	98
Кулаков Р.С. Психологічна допомога в організації професійного самовизначення старшокласників.....	101
Кухар С.Ю. Вплив механізмів психологічного захисту на стратегію поведінки студентів у конфліктних ситуаціях.....	104
Лисяк О.М. Психологічні особливості ціннісно-сміслової сфери особистості в юнацькому віці.....	107
Лонська Є.В. Особливості психокорекції депресивного стану жінок, що страждають від домашнього насильства.....	109
Мазяр В.М. Психологічні засоби релаксації школярів з депресивним станом.....	111
Максимов М.В. Роль музики у вирішенні проблем психологічної допомоги особистості.....	114
Мельник І.Я. Психологічні засади проблеми адаптації особистості.....	117
Мельник Ж.В. Вплив особистої сімейної історії психолога та психотерапевта на його роботу.....	119
Мешко Г.М. Емоційне вигорання педагога як показник стану його професійного здоров'я.....	121
Михальська С.А. Особливості організації корекційної роботи з комунікативно-мовленнєвого розвитку дошкільників.....	125
Михальчук Н.О. Діалогічна взаємодія школярів з іншомовним текстом в детермінації становлення їх суб'єктності.....	127
Осьмак Л.П. Змістовно-хронологічні особливості життєвої перспективи старшокласників.....	133
Павелків В.Р. Продуктивне розвивальне середовище як засіб формування позитивних стосунків підлітків з однокласниками.....	135
Пастушенко Л.А. Тренінг розвитку особистісно-значимого досвіду майбутніх практичних психологів.....	138
Перелигіна Л.А., Приходько Ю.О. Профілактика станів психоемоційної напруги у працівників системи МНС України.....	141
Пивоварчук Т.О. Основні чинники формування комунікативних умінь.....	143
Попіль М.І. Актуалізація особистісних якостей як чинник ефективності професійної діяльності медсестер.....	145
Пюра О.С. Особливості впливу комп'ютерних ігор на вияв агресивної поведінки у дітей підліткового віку.....	148
Репецька Т.Л. Психологічна допомога особам з суїцидальними намірами.....	151
Реуцький М.В. Психотерапевтична метафора у сучасному кінематографі (з досвіду впровадження програми «Психодраматичний кіносеминар»).....	153
Рикун А.А. Характеристика причин виникнення та основних стадій конфлікту.....	156
Романюк В.Л. Концепція якості життя та проблеми ортобіозу особистості.....	159
Романюк Л.В. Проблеми самооцінки і корекції функціональних станів особистості в умовах середньої школи.....	161
Рудюк О.В. Організація дослідження особистісно-сміслової детермінації переживання професійних криз у безробітних.....	162

Рудь Г.В. Особливості усвідомлення цінності власної особистості у юнацькому віці	166
Рябой Є.М. Психодинамічна психотерапія як засіб надання психологічної допомоги хворим на гіпертонію: спроба теоретичного обґрунтування	168
Славіна Н.С. Розвиток емоційної сфери та вольових якостей дитини, як умова готовності до школи.....	170
Смалько М.Ф. Психологічна допомога особистості у професійній підготовці музиканта.....	172
Сокол І.А. Можливі аспекти психологічної допомоги у вирішенні завдань формування українського національного характеру старшокласників	175
Ставицька О.Г. Психологічні особливості продукування фонаційних компонентів невербальної комунікації	178
Скотна Н.С., Стець В.І. Ідентичність як необхідна складова та критерій психічного здоров'я.....	181
Турченко О.Ф. «Психодинамічна група» як фактор покращення процесу формування професійної самоідентифікації у студентів-психологів у вузі	184
Фрідріх А.В. Психолого-педагогічна проблема самовдосконалення особистості майбутнього педагога	188
Хворост М.Ю., Колесніченко О.С., Побідаш А.Ю. Психологічні особливості поведінки людей в екстремальних умовах та дії працівників мнс по наданню допомоги психічно постраждалим.....	190
Хомич Г.О., Руденко І.А. Психологічна допомога дітям, котрі перебувають в умовах тривалої деривації.....	192
Хомич І.С. Психологічна сутність уявлень дітей молодшого шкільного віку про відповідність власної поведінки нормам моралі.....	195
Хупавцева Н.О. Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку суб'єктності школярів	198
Чорний М.М. Створення сприятливого мікроклімату в учнівському колективі як засіб психологічного супроводу у діяльності класного керівника.....	201
Чуйко О.В., Дунаєвська Ю.Е. Особливості працевлаштування випускників школи – інтернату для дітей, які потребують корекції розумового розвитку.....	204
Шиколенко Т.І. Психологічний супровід розвитку особистості та її образу «я» в дошкільному та молодшому шкільному віці	208
Яцюк Н.О. Розвиток рефлексивної культури в процесі фахової підготовки психологів.....	210
Відомості про авторів	213

Наукове видання

О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я В З А К Л А Д А Х О С В І Т И

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 41

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника Воробйов А.М.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 25.10.2008 р. Підписано до друку 3.11.2008 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 33,25. Замовлення № 58/1 Наклад 300.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 41. — Рівне: РДГУ, 2008. — 217 с.

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20